

Sygnatura akt II Ns 1371/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SR A. S.

Protokolant st. sekr. sąd. M. U.

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku J. K. (1)

z udziałem S. K.

o podział majątku wspólnego

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. przyznać adwokatowi D. P. tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi S. K. kwotę 8856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych), którą nakazuje wypłacić z środków Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi;
3. nie obciążać wnioskodawczyni i uczestnika tymczasowo wyłożonymi przez Skarb Państwa kosztami sądowymi;
4. ustalić, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą w pozostałym zakresie koszty postępowania związane za swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ns 1371/16

o.o.o.o.o.1.UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 9 czerwca 2016 roku J. K. (1), reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego jej i uczestnika S. K. wchodzi lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość położony w Ł. przy ul. (...), wraz z prawami związanymi, dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) o wartości 250.000zł. Wniosła o przyznanie tej nieruchomości uczestnikowi ze splatą wnioskodawczyni w kwocie 125.000zł w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności. Wniosła o obciążenie stron po połowie kosztami.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, w sprawie o sygn. akt VI RC 278/15 ustanowił między stronami rozdzielną majątkową z dniem 13 kwietnia 2016 roku. W skład majątku wspólnego wchodzi prawo do lokalu objęte wnioskiem.

[wniosek – k. 2-5, pełnomocnictwo k. 7]

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2016 roku Sąd zwolnił J. K. (1) od kosztu opłaty sądowej od wniosku w całości.

[postanowienie k. 26]

W odpowiedzi na wniosek z dnia 4 sierpnia 2016 roku uczestnik S. K. oświadczył, że zgadza się na podział majątku, kwestionował wartość nieruchomości wskazaną we wniosku. Wnosił o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu.

[odpowiedź na wniosek – k. 27]

Postanowieniem z dnia 17 października 2016 roku Sąd uwzględnił wniosek S. K. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, wyznaczając go w osobie adwokata.

[postanowienie – k. 47]

Pismem z dnia 7 listopada 2016 roku wnioskodawczyni zgłosiła do rozliczenia koszty utrzymania lokalu objętego wnioskiem, poniesione przez wnioskodawczynię w całości za okres od ustanowienia rozdzielności majątkowej do września 2016 roku w kwocie 3174,82 zł. Żądała zwrotu przez uczestnika kwoty 1587,41 zł.

[pismo – k. 49-50]

Pismem z dnia 27 grudnia 2016 roku uczestnik, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata wyjaśnił, że rozliczył się z żoną z poniesionych przez nią kosztów utrzymania lokalu.

[pismo – k. 96-98]

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2017 roku Sąd zawiesił w niniejszej sprawie postępowanie na zgodny wniosek uczestników.

[wnioski k. 177, k. 179, postanowienie k. 181]

Pismem z dnia 9 listopada 2017 roku uczestnik wniósł o podjęcie zawieszzonego postępowania. Wyjaśnił, że w dniu 1 sierpnia 2017 roku strony sprzedały nieruchomość objętą wnioskiem.

[pismo – k. 187-188]

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2017 roku Sąd podjął zawieszzone postępowanie.

[postanowienie k. 194]

W piśmie z dnia 11 stycznia 2018 roku wnioskodawczyni oświadczyła, że cofa wniosek w niniejszej sprawie i wnosi o umorzenie postępowania, gdyż strony sprzedały jedyny składnik majątku wspólnego.

[pismo k. 199]

W piśmie z dnia 12 lutego 2018 roku uczestnik sprzeciwił się cofnięciu wniosku, podnosząc, że wnioskodawczyni na dzień 28 września 2015 roku, kiedy to zamknęła w Banku (...) trzy lokaty, miała zgromadzoną kwotę co najmniej 144.173,30 zł, zatem w jego ocenie zasadny jest podział tych środków.

[pismo k. 206-206v]

W piśmie z dnia 3 kwietnia 2018 roku J. K. (1) wniosła o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym w ten sposób, że udział wnioskodawczyni wynosi 80%, zaś uczestnika wynosi 20%. Wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi do rozliczenia kwota uzyskana ze sprzedaży lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w Ł. tj. 205.000 zł. Podtrzymała żądanie rozliczenia kwoty 3174,82 zł tytułem kosztów utrzymania lokalu. Wniosła o zasądzenie od uczestnika na jej rzecz kwoty 63.087,41 zł tytułem dopłaty, płatnej w terminie 30 dni od uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie. Odnośnie posiadanych lokat wyjaśniła, że lokaty w łącznej kwocie 115.237,30 zł zostały rozwiązane we wrześniu 2015 roku a zatem przed ustanowieniem

rozdzielności majątkowej. Połowę z tych pieniędzy J. K. (1) przekazała mężowi. Jedyne lokata na kwotę 3841,87 zł rozwiązana została po orzeczeniu rozdzielnosci majątkowej, ale z tej lokaty uczestnik także otrzymał połowę pieniędzy.

[pismo k. 213-217]

Na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2018 roku uczestnik wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi kwota 144.173,30 zł, która była zgromadzona na rachunku bankowym, a obecnie znajduje się w posiadaniu wnioskodawczyni. Wnosił o ustalenie równych udziałów w majątku wspólnym. Pełnomocnik wnosił o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Oświadczył, że nie zostały pokryte w całości ani w części.

[protokół rozprawy k. 236]

W piśmie z dnia 17 kwietnia 2018 roku uczestnik wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodziła wierzytelność w wysokości 115.273,30 zł zgromadzona na lokatach w banku (...) i rozliczenie tej wierzytelności. Wniósł o przyznanie tej wierzytelności wnioskodawczyni z obowiązkiem spłaty na jego rzecz kwoty 57.636,65 zł w terminie 30 dni od uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia.

[pismo k. 241-242]

Na rozprawie w dniu 28 czerwca 2018 roku wnioskodawczyni cofnęła żądanie rozliczenia kwoty 3174,82 zł.

[protokół rozprawy k. 260]

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron pozostały niezmienione.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. K. (2) z domu S. i S. K. zawarli związek małżeński w dniu (...)

[odpis zupełny aktu małżeństwa – k. 120-120v]

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi ustanowił z dniem 13 kwietnia 2016 roku rozdzielnosc majątkową pomiędzy J. K. (1) a S. K..

[odpis wyroku k. 8-9]

W czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej J. K. (1) i S. K. nabyli lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość nr (...) położony w Ł. przy ulicy (...) wraz z prawami związanymi, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

[odpis księgi wieczystej k. 10-10v, akt notarialny k. 11-16]

W dniu 1 sierpnia 2017 roku J. K. (1) i S. K. sprzedali za cenę 220.000 zł lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość nr (...) położony w Ł. przy ulicy (...) wraz z prawami związanymi, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

W umowie sprzedaży J. K. (1) i S. K. oświadczyli, że ich udziały w majątku wspólnym są równe i stanowią kwoty po 110.000 zł. Kwota ze sprzedaży lokalu została przekazana w równych częściach J. K. (1) i S. K..

[kserokopia aktu notarialnego k. 189-192v]

J. K. (1) w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej ze S. K. zgromadziła na lokatach bankowych w (...) SA kwotę 115.273,30 zł. Lokaty te zlikwidowała w dniu 28 września 2015 roku. Nadto posiadała lokatę w tym banku na kwotę 3841,87 zł, którą zlikwidowała w dniu 27 kwietnia 2016 roku. S. K. posiadał na dzień 13 kwietnia 2016 roku

na rachunku bankowym w Banku (...) SA kwotę 2532,11 zł. J. K. (1) posiadała na dzień 13 kwietnia 2016 roku na rachunku bankowym w (...) SA kwotę 4,21 zł. Aktualnie J. K. (1) i S. K. nie posiadają tych środków pieniężnych.

[pisma k. 124, k. 130, k. 235-235v, zeznania wnioskodawczynie k. 261, zeznania uczestnika k. 262-263]

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów, w tym dokumentów, ich kserokopii na podstawie art. 308 kpc, oraz na podstawie zeznań wnioskodawczynie i uczestnika – w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Jak wynika z art. 31 k.r.i o., z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

Zgodnie z art. 684 k.p.c. w zw. z art. 46 k.r.io., skład i wartość majątku ulegającego podziałowi między byłych małżonków ustala sąd.

Stan majątku wspólnego uczestników dla potrzeb wzajemnych rozliczeń między nimi ustala się według stanu rzeczy istniejącego w chwili ustania wspólności majątkowej – w przedmiotowej sprawie – w dniu 13 kwietnia 2016 roku (ustanowienie rozdzielnosci majątkowej).

O rozstrzygnięciach sądu dotyczących dzielonego mienia, decydują we wszystkich sprawach działowych, okoliczności istniejące w chwili podziału (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1979 roku, III CRN 137/79, OSN 1980, z . 2, poz. 33).

W niniejszej sprawie wnioskodawczynie ostatecznie twierdziła, że składnikiem majątku wspólnego stron, który winien podlegać podziałowi jest kwota ze sprzedaży w toku postępowania lokalu mieszkalnego. Uczestnik twierdził zaś, że takim składnikiem była wierzytelność zgromadzona na lokatach w Banku (...) i wnosił o jej rozliczenie. Wcześniej podnosił, że w skład majątku wchodzi kwota ze zlikwidowanych lokat, która to znajduje się w posiadaniu wnioskodawczynie.

Zasadą jest, że podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności ustawowej oraz istniejące w chwili dokonywania podziału.

W przedmiocie wniosku wnioskodawczynie o podział majątku wspólnego uczestników postępowania, wskazać należy, iż Sąd ustalił, że na dzień orzekania nie istniały składniki majątku, które stanowiłyby majątek wspólny J. K. (1) i S. K.. Nie jest takim składnikiem powołana kwota pochodząca ze sprzedaży odrębnej nieruchomości lokalowej. Składnik majątku wspólnego został zbyty przez strony w czasie postępowania, a uzyskaną kwotą J. K. (1) i S. K. podzielili się zgodnie w równych częściach, co wprost wynika z aktu notarialnego z dnia 1 sierpnia 2017 roku. Niezależnie od tego z dokumentu tego wprost wynika, że w ocenie zainteresowanych ich udziały w majątku wspólnym są równe i stosownie do tej zasady dokonali podziału między siebie uzyskanej ceny.

Z zaoferowanych przez strony dowodów nie wynika też, aby w skład majątku wchodziła jakakolwiek wierzytelność, oraz by uczestnicy posiadali jakiegokolwiek pieniądze pochodzące ze zgromadzonych w czasie trwania wspólności ustawowej oszczędności.

Z informacji bankowych wynika, że w czasie trwania wspólności ustawowej wnioskodawczynie posiadała lokaty w (...) SA (k. 235), które zostały zlikwidowane we wrześniu 2015 roku. Nadto wynika z nich także, że na dzień ustania wspólności zarówno wnioskodawczynie, jak i uczestnik posiadali na rachunkach bankowych zgromadzone środki (k. 124 i 130). Nie udowodniono jednak aby kwoty te na dzień zamknięcia rozprawy nadal pozostawały w posiadaniu uczestników. Tym samym nie ustalono składnika majątku wspólnego w postaci pieniędzy.

W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi.

Zgodnie z art. 45§1 krio każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Zwrotu dokonuje się w przy podziale majątku wspólnego.

Oprócz rozliczenia nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje również rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z byłych małżonków w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Zastosowanie ma a contrario art. 42 k.r.o., bowiem wierzyciel po ustaniu wspólności ustawowej może żądać zaspokojenia z udziału przypadającemu małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku. Podstawę dokonania rozliczeń stanowią art. 567 § 1 k.c. w zw. z art. 686 k.p.c.

Wobec tego, że wniosek o podział majątku podlegał oddaleniu z przyczyn wyżej opisanych bezprzedmiotowe stało się rozstrzygnięcie odnośnie wniosku o ustalenie nierównych udziałów, a także co zgłoszonego do rozliczenia przy podziale wydatku tytułem kosztów utrzymania lokalu (niezależnie od tego że to żądanie ostatecznie wnioskodawczyni wycofała, gdyż jak sama wyjaśniła uczestnik rozliczył się z nią w tym zakresie), a także co do ewentualnie zatrzymanych i rozdysponowanych przez uczestników pieniędzy. Reasumując – wobec braku składników majątku mogących podlegać podziałowi, o żądaniach powyższych Sąd nie rozstrzygał w postępowaniu rozpoznawanym w trybie nieprocesowym. Dlatego Sąd oddalił wnioski dowodowe wnioskodawczyni i uczestnika (k. 263).

W związku z powyższym, uwzględniając ustalenia faktyczne oraz treść art. 201 § 2 kpc, w myśl którego jeżeli sprawę wszczęto lub prowadzono w trybie niewłaściwym, sąd rozpozna ją w trybie właściwym lub przekaze właściwemu sądowi do rozpoznania w takim trybie, zważyć należało, czy żądania uczestników stanowią roszczenia, które rozpoznane być winny w trybie procesu. Ustalone w sprawie okoliczności mogły dać podstawę do uznania, iż ich zamiarem jest zobowiązanie drugiej strony do zapłaty określonej kwoty, z tytułu kwoty uzyskanej ze sprzedaży lokalu (roszczenie wnioskodawczyni) oraz z tytułu kwot zatrzymanych z lokat (roszczenie uczestnika).

Uczestnicy byli w rozpoznawanej sprawie reprezentowani przez fachowych pełnomocników, którzy skonkretyzowali żądania w sprawie o podział majątku wspólnego.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 10 września 2009 roku, w sprawie o sygn. akt V CSK 75/09, opubl. L., że w ramach art. 201 kpc badaniu podlega to, jakie postępowanie jest właściwe dla żądania zgłoszonego przez stronę, a nie to, w jakim postępowaniu i jakich roszczeń strona ta powinna dochodzić.

W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd Najwyższy zasadnie stwierdził, że przepis powyższy nakłada na sąd obowiązek badania w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz obliguje sąd do rozpoznania jej we właściwym trybie lub przekazania w tym celu właściwemu sądowi, ale zakres powyższego obowiązku interpretować należy przy uwzględnieniu zasady dyspozycyjności postępowania, wyrażającej się w tym, że to strona wszczynająca sprawę określa jej przedmiot. Dokonuje tego w sposób wskazany przez art. 187 § 1 pkt 1 kpc oraz art. 511 kpc, to znaczy poprzez dokładne określenie żądania. Sprecyzowane żądanie, zgodnie z art. 321 § 1 kpc, mającym odpowiednie zastosowanie (art. 13 § 2 kpc) także w postępowaniu nieprocesowym, wiąże sąd (inaczej jest jedynie w wypadkach kiedy postępowanie może być wszczęte z urzędu - np. art. 570 kpc lub kiedy sąd ma obowiązek z urzędu poczynić określone ustalenia i zamieścić w orzeczeniu stosowne rozstrzygnięcia - np. art. 684 kpc). W rezultacie w ramach art. 201 kpc badaniu podlega to, jakie postępowanie jest właściwe dla żądania zgłoszonego przez stronę, a nie to, w jakim postępowaniu i jakich roszczeń strona ta powinna dochodzić. Sąd nie jest bowiem upoważniony do zastępowania strony w wyborze żądania.

Skoro zatem wnioskodawczynie wystąpiła z wnioskiem o podział majątku wspólnego konkretyzując przedmiot zgłoszony do podziału, to nie zachodziły podstawy uzasadniające skierowanie sprawy do innego rodzaju postępowania na podstawie art. 201 kpc. Nie żądał tego również uczestnik postępowania, który podobnie jak wnioskodawczynie określił przedmiot, który w jego ocenie winien podlegać podziałowi w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd postanowił jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

Sąd przyznał pełnomocnikowi uczestnika adw. D. P. kwotę 8856 zł tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu na podstawie § 10 ust. 1 pkt 8, § 8 pkt 6 i § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015r, poz. 1801) i nakazał ją wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi.

Co do kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa Sąd nie obciążył wnioskodawczynie i uczestnika tymi kosztami na podstawie art. 113 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2014 roku, poz. 1025), o czym orzeczono jak w punkcie 3 sentencji postanowienia. Za takim rozstrzygnięciem po stronie byłych małżonków przemawiała ich trudna sytuacja materialna.

Zgodnie z art. 108 k.p.c. w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie sądowe sąd ma obowiązek orzec o tym, kto ponosi koszty postępowania. Zasady ponoszenia kosztów postępowania w procesie różnią się od zasad ponoszenia kosztów postępowania w postępowaniu nieprocesowym. W postępowaniu nieprocesowym, co do zasady, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.), o czym orzeczono w pkt 4 postanowienia.